

UNIVERZÁLNY APOSTOLÁT. Kontinuita a rozvoj.

Polročný časopis Inštitútu sv. Vincenta Pallottiho, ročník II, č. 3/2000

SV. VINCENZ PALLOTTI A JUBILEUM ROKU 1825

Jan Kupka SAC

ÚVOD

Oslavy Veľkého jubilea roku 2000, ktoré prežívame v tomto roku, nám vnukli niekoľko otázok: Ako prežíval svätý Vincent Pallotti sväté roky? Mal na nich priamu účasť? A ak áno, aký bol jeho prínos? Aké aktivity podnikal?

Hľadanie odpovede sa stalo ešte náročnejším po uverejnení tvrdení v časopise *Missioni OMI* (Porov. *Missioni Omi. Mesačný časopis o aktuálnom dianí v misiách*, č. 1-2, január-február 1999, 15. február). V príspevku o jubileu v roku 1825 sa výslovne uvádza, že svätý Vincent Pallotti spolu so svätým Gašparom Del Bufalom a svätým Eugenom De Mazenodom bol *animátorom* jubilea v roku 1825. Pápež Lev XII. „využil Del Bufala a svätého Vincenta Pallottiho na kázanie a vysluhovanie sviatosti zmierenia pre pútnikov. Títo dvaja svätci boli veľkí priatelia: jeden sa venoval misiám medzi ľuďmi a druhý, Pallotti, apoštolátu laikov”(2) .

Ale sú tieto informácie zdokumentované? V tomto príspevku sa pokúsime zmapovať celú historickú otázku týkajúcu sa účasti svätého Vincenta Pallottiho na jubileu v roku 1825.

JUBILEUM V ROKU 1825

Na začiatku pontifikátu Leva XII. (1823-1829) sa slávil Svätý rok. Posledné jubileum sa konalo pred pol storočím, v roku 1775. V roku 1800 sa totiž nemohol sláviť kvôli politickým udalostiam a nepokojom, ktoré Napoleon Bonaparte priniesol do Európy.

Hoci to bolo silne neodporúčané, pápež Lev XII. vyhlásil dvadsiate všeobecné jubileum roku 1825 na sviatok Nanebovstúpenia Pána, 27. mája 1824, bulou *Quod hoc ineunte saeculo* (Porov. Lev XII., Apoštolský list, *Quod hoc ineunte saeculo*, 24. máj 1824, v: *Bollario dell'Anno Santo. Dokumenty z jubilea z roku 1300* (pod

redakciou Erminia Loru), Bologna: Edizioni Dehoniane 1998, s. 806-823). Okrem oznámenia svätého roka je vyjadrená výzva na púť do Ríma za obnovenie viery a lásky. Pápež sa obracia na pútnikov slovami: „Premýšľajte, ako veľmi pomáha oživiť vieru a lásku v srdciach návštevníkov prechádzka po tých starobyľých miestach, ktoré tak úžasne oslavujú majestát náboženstva: a potom pred očami vidieť tisíce mučeníkov, ktorí posvätili túto zem svojou krvou, vstúpiť do ich bazilík, pozorovať nápisy, uctievať relikvie“.

Pri príležitosti jubilea pútnici navštevovali najmä baziliky v Ríme, ktoré boli považované za pútnické miesta, a vykonávali rôzne akty zbožnosti určené na oslavy jubilea. Treba tiež spomenúť duchovnú prípravu na svätý rok 1825. Na začiatku v auguste 1824 sa v Ríme konali verejné misie, ktoré spočívali v kázaní na rôznych námestiach mesta. Na konci novembra toho istého roku sa konali duchovné cvičenia pre klerikov a rehoľníkov. Rovnaký cieľ sledovali aj príslušné publikácie.

Ak vezmeme do úvahy pomerne zastarané komunikačné prostriedky a technológie, jubileum bolo úspešné. Rím navštívilo približne 300-tisíc pútnikov. Podľa štatistik, ako píše Ceccarius, počet pútnikov dosiahol 285 392, z toho 169 652 mužov a 92 940 žien, s priemerným počtom 500 až 600 pútnikov denne. Len v hospici Trinità dei Pellegrini, ktorý prijímal iba chudobných a tých, ktorí prišli z krajín vzdialených od Ríma viac ako šesťdesiat míľ, bolo ubytovaných 94 157 ľudí a bolo rozdanych 273 050 jedál.

SVÄTÝ VINCENZ PALLOTTI V ROKU 1825

Príprava na všeobecné jubileum v roku 1825 a jeho oslavy boli pre svätého Vincenta Pallottiho podnetom k rozšíreniu jeho činnosti v súlade s úmyslami Cirkvi a k obnoveniu apoštolskej a duchovnej horlivosti. Svätý Vincent Pallotti mal vtedy 30 rokov. Vysvätený za kňaza v roku 1818, už 7 rokov vykonával kňazskú službu so zvláštnym dôrazom na pastoračiu mládeže, duchovné cvičenia a spovede. Hoci v tom období venoval väčšinu času dokončeniu štúdia na univerzite La Sapienza – v roku 1818 získal titul z filozofie a teológie a v roku 1819 bol menovaný akademickým teológom na univerzite La Sapienza –, venoval sa predovšetkým kresťanskej výchove mládeže a od roku 1817 zastával funkciu riaditeľa Kongregácie mládeže pri Santa Maria del Pianto. V roku 1825 bol menovaný prorektorom Diela pri Ponte Rotto.

Duchovné spisy a listy z tohto obdobia svedčia o veľmi hlbokoj duchovnosti. Práve vtedy Vincent Pallotti sformuloval druhé veľké motto svojho života. K prvému mottu *Ad infinitam Dei gloriam* pridal ďalšie: *Ad destruendum peccatum*. Obnova viery, „zničenie hriechu“, je jedným z hlavných cieľov každého jubilejného roka.

Predpokladá sa, že svätý Vincent Pallotti a mladí ľudia, o ktorých sa staral, sa zúčastnili verejných misií na prípravu jubilejného roka. Kardinál Wiseman uvádza, že v auguste 1824 kázal kanonik Muccioli na Piazza Navona. Svätý Otec sa v susednom paláci zúčastnil záverečnej homílie a udelil požehnanie. Prítomných bolo asi pätnásť tisíc ľudí. Kardinál Wiseman k tomu uvádza: „Aby bolo možné prehovoriť k takému davu a aby ho bolo počuť, boli potrebné silné pľúca; našťastie sa takéto pľúca našli v hrudi kanonika Muccioliho, ktoré boli spojené so srdcom plným dobrotou a zbožnosťou“. A Josef Frank k tomu poznamenáva: „Svedectvo plné cti pre otcovského priateľa Pallottiho!“

Počas jubilejného roka Vincenzo Pallotti nachádzal povzbudenie v hojnom prúde pútnikov a v početných náboženských sláveniach. Svätý Otec a kardináli dávali ten najlepší príklad. Bosí a ponorení do modlitby ich bolo často možné vidieť v sprievodoch uprostred ľudu. Pri príležitosti sviatku svätého Filipa Neriho pápež napriek slabému zdraviu, so sandálmi na nohách a ponorený do modlitby, išiel v sprievode do Chiesa Nuova. Keď ho videli, pripomínal, ako hovorí kardinál Wiseman, očitý svedok, svätého Karola Boromejského, keď v Miláne zorganizoval sprievod pri príležitosti morovej epidémie. Pápež Lev XII. často navštevoval aj veľké domy pútnikov, ako napríklad Hospic Najsvätejšej Trojice, neďaleko Ponte Sisto, a osobne im rozdával jedlo. Každý deň hostil vo svojom paláci dvanásť pútnikov, ktorých niekedy osobne obsluhoval.

Atmosféra, ktorá v tom období panovala v Ríme, nemohla na svätého Vincenta Pallottiho nezanechať veľký dojem. Môžeme si predstaviť, že sa sám zúčastňoval na mnohých pastoračných aktivitách, ktoré sa konali v rámci Svätého roka, napríklad na organizovaní procesií alebo na službe v domoch pútnikov. Okrem toho treba pripomenúť, že už pred rokom 1825 bol veľmi žiadaný na spovede a zdá sa, že v Svätom roku túto službu ešte zintenzívnil. V tejto súvislosti je zaujímavé uviesť informáciu, ktorú zaznamenal p. Ansgar Faller SAC v biografii: „11. augusta 1825 Vincenzo Pallotti dostal na jeden rok oprávnenie spovedať, tentoraz pre O.U.E. (*Omnibus Urbis Ecclesiis*), t. j. vo všetkých kostoloch v Ríme. To znamená veľa a možno mu toto oprávnenie bolo udelené pri príležitosti Svätého roka“.

V tejto atmosfére osláv, sprievodov a duchovných praktík zameraných na obnovenie viery zaujímajú významné miesto slávnostné blahorečenia niektorých Božích služobníkov, napríklad Giuliana z Santo Agostino, Alfonsa Rodrigueza zo Spoločnosti Ježišovej, Angela d'Acri z rehole kapucínov a Ippolita Galantiniho. Beatifikácia tohto posledného, zakladateľa Kongregácie kresťanskej náuky vo Florencii, ktorá sa konala 19. júna 1825, musela nájsť osobitný ohlas v duši Vincenza Pallottiho. V skutočnosti je v jeho *Duchovných spisoch* niekoľko strán venovaných trojdňovej príprave na sviatok blahoslaveného a obsahujú modlitby, ktoré sa majú recitovať v týchto dňoch. Pallotti sa inšpiroval príkladným životom Ippolita Galantiniho, aby vysvetlil osobitné vlastnosti lásky podľa slávnej hymny svätého Pavla.

PÍ SOMNÉ SVEDECTVÁ O PALLOTTIM Z ROKU 1825

Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov Bratstva Trojice z ulice Pellegrini, Egidio Fortini, ktorý zomrel v roku 1870, zanechal po sebe viacero poznámok o Svätom roku 1825, ktoré boli uverejnené posmrtné. O svätom Vincencovi Pallottim píše: „Na väčšie potešenie veriacich milosrdný Boh zariadil, aby v tomto šťastnom roku v Ríme prekvitalo mnoho svätých ľudí, aby svojím príkladom povzbudzovali ostatných k činom cnostným a svätým. Medzi nimi bola aj Anna Maria Taigi, známa svojou svätosťou a najmä darom proroctiev, ktorá zomrela v manželskom stave vo veku 68 rokov 9. júna 1837. Kanonik Gaspare Del Bufalo, zakladateľ Kongregácie Najdrahšej Krvi, zomrel v Ríme 28. decembra 1837. Kňaz don Vincent Pallotti, zakladateľ Kongregácie katolíckeho apoštolátu, zomrel tiež v Ríme v roku 1850. Ctihodná Maria Cristina di Savoia, kráľovná oboch Sicílií, zomrela 31. januára 1836. Ctihodný Mons. Vincenzo Strambi, passionista, zomrel tiež v Ríme, nehovoriac o mnohých ďalších, ktorí svojimi cnosťami zdôraznili význam rímskemu katolíckemu sláveniu Svätého roka.

Aj Ceccarius spomína Vincenza Pallottiho medzi osobnosťami, ktoré zanechali stopu svätosti v jubilejnom roku 1825: „Rím, napriek irónii Massima d'Azeglia, bol príkladom poriadku a úprimnej zbožnosti. Nie nadarmo v tých dňoch žili v jeho múroch, v apoštolskej činnosti, sväté postavy Vincenza Pallottiho, Gašpara Del Bufala, Marianny Taigiovej, Elisabetty Canori Moraovej, ktoré okolo seba vyžarovali atmosféru zbožnej sústredenosti”.

Účasť svätého Vincenza Pallottiho na jubileu spomína E.M. Jung-Inglessis v histórii svätého roka od roku 1300 do roku 1975, po nemecky. O roku 1825 píše, že sa na ňom zúčastnili svätí muži a ženy: Vincent Pallotti, Gašpar Del Bufalo, Maria Anna Taigi. Patrili k rímskemu ľudu a medzi ním vykonávali svoju činnosť: potvrdenie skutočnosti, že Svätý rok nebol len záležitosťou kniežat a monsignorov, ale aj jednoduchého ľudu, a že sa na ňom rovnako zúčastnili chudobní aj bohatí.

V nedávnej histórii jubileí Desmond O'Grady porovnáva svätého Vincenza Pallottiho a Gaspara Del Bufala ako postavy duchovnej obnovy: „Netrvalo dlho a v Ríme sa opäť objavila túžba oživiť slávu prvých rokov protireformácie, znovu potvrdiť jednoznačnú katolícku identitu vo všetkých oblastiach a znovu posvätiť mesto. Objavili sa noví blahoslavení a svätí, ako Vincent Pallotti a Gašpar Del Bufalo, ktorý bol kanonikom baziliky sv. Marka v Ríme a ktorý bol za odmietnutie prísahy Bonapartovi odsúdený na vyhnanstvo a väzenie; obaja boli zakladateľmi nových rehoľných rádov, ako bola Spoločnosť katolíckeho apoštolátu a Inštitút Najdrahšej krvi“.

Giuseppe Buffon sa naopak javí opatrnejší, pokiaľ ide o úlohu svätého Vincenta v jubileu, hoci potvrdzuje jeho prítomnosť: „O príspevku Vincenta Pallottiho, Gaspara Del Bufala a Vincenta Strambiho o kázaní počas jubilea sa vie málo alebo vôbec nič; istá však zdá sa byť aspoň ich prítomnosť v Ríme v priebehu roku 1825“.

Uvedené svedectvá naznačujú prítomnosť svätého Vincenza Pallottiho v svätom roku 1825, ale neposkytujú žiadne zdokumentované informácie o jeho skutočnej činnosti v rámci jubilejných osláv.

PÚTE ORGANIZOVANÉ PALLOTTIM V ROKU 1825

V životopisoch svätého Vincenta Pallottiho sa často uvádza, že svätý, nasledujúc príklad svätého Filipa Neriho, organizoval pre chlapcov sprievody v uliciach Ríma a púte do rímskych kostolov.

Potvrdenie toho nachádzame v priamom svedectve Chiary Cometti, ktorá sa neskôr stala jednou z prvých sestier v komunite Pia Casa di Carità pod menom sestra Mária Colomba del Cuore di Maria. V apoštolskom procese za blahorečenie Vincenta Pallottiho hovorí: „Už ako desaťročná dievčina, bývajúca vo Vicolo del Bologna del Trastevere, som videla Božieho služobníka, ktorý večer okolo jednej hodiny v noci prechádzal pod oknami nášho domu so skupinou mladých ľudí, ktorí niesli zástavu Panny Márie so zapálenými lampami a spievali piesne venované Najsvätejšej Panne Márii. Bola som ohromená skromnosťou, s akou kráčal, vždy s nezakrytou hlavou. Spýtala som sa doma, kto to je, a oni mi odpovedali, že je to svätý a volá sa Abbate Pallotti“.

Ďalšie svedectvo pochádza od jedného z účastníkov týchto pútí, Antonia Temistocle Contucciho, ktorý sa vyjadril takto: „Mal som to šťastie, že som dvakrát navštívil kostoly so skupinou kanonika Muccioliho; o obede vo Villa Altieri nemôžem nič povedať, aj keby som sa len napil trochu vody, a to môžem raz potvrdiť, keďže som bol s donom Francescom Unri, klerikom svätého Petra vo Vatikáne, ktorý bol tiež penitentom chváleného Božieho služobníka a svätca mravov atď. Keď som sa vrátil do Villa Altieri, a mal som porozprávať o obede, alebo skôr o jedle, bol som nasýtený pohľadom na dona Vincenta Pallottiho s akou anjelskou láskou, s akou láskavo a s úsmevom rozdával jedlo mladým ľuďom zo svojej triedy; ako ma to povzbudilo, nemám slov, aby som to vyjadril! Aké boli pocity v mojom srdci.“

V jubilejnom roku 1825 Pallotti viedol mladých ľudí v sprievode do patriarchálnych bazilík, aby získali jubilejné odpustky. Jeho duchovný spolupracovník Vincent Petrosellini nám zanechal krátku skúsenosť, ktorá výstižne vyjadruje postoj svätého Vincenta Pallottiho: „Vždy príjemný a

nesmierne pokorný bol vo svojom správaní k ostatným, ba dokonca si verne spomínam, ako zmierňoval svoj prísny tón a výčitky prívetivými spôsobmi a frázami, keď usúdil, že ma musí pokarhať za to, že som prejavil nechúť k spojeniu rehoľného a diecézneho kléru; stalo sa to pri verejnej procesii, ktorú zorganizovalo toto zhromaždenie v jubilejnom roku 1825 pri návšteve bazilík, a na ktorej sa k nám pripojil páter Francesco di Sales, bosý karmelitán, zrelý vo veku a v mnohých cnostiach“.

Svätý Vincent Pallotti určite organizoval púte do rímskych kostolov pre mladých už pred rokom 1825. V súvislosti so svätým rokom nám však zostáva významné svedectvo Vincenta Petroselliniho, ktoré poukazuje na spojenie rehoľného a diecézneho duchovenstva vo verejnej procesii, ktorú chcel svätý Vincent.

NÁVRHY NA OBNOVU DUCHOVENSTVA

V spisoch svätého Vincenta Pallottiho sa nachádza text s názvom *Rôzne body reformy kléru* (Porov. OOCC V, 544-557. Podľa editora je názov diela dielom *Orlandiho*). Ide o zápis v latinčine, ktorý má 4 strany a jeden list priložený k textu, ktorý obsahuje záverečnú časť. Chýba datovanie. Jediným chronologickým údajom je odkaz na pápeža Leva XII., ktorého pontifikát sa datuje do rokov 1823-1829. Pallotti totiž začína svoj text takto: „Jeho Svätosť, náš pán, pápež Lev XII., povýšený božskou prozreteľnosťou na najvyššiu katedru svätého Petra je veľmi znepokojený vždy, keď vo svojej apoštolskej duchovnej starostlivosti upriami svoj pohľad na najviac hodnú časť Pánovho stáda, teda na rodinu klerikov roztrúsenú po celom svete. Veď dobre vie, ako veľmi je potrebné sa obávať skazy veriacich, ak soľ, ktorá má všetkému dávať chuť, stratí svoju chuť“. Táto úvodná veta už naznačuje hlavnú tému, a to život klerikov a jeho význam pre Cirkev. Jedným z najvýznamnejších úloh Pallottiho od začiatku jeho kňazskej činnosti bola totiž formácia a duchovný život kňazov.

Významná príležitosť na obnovu kňazského života sa naskytla v jubilejnom roku 1825, keď Lev XII. vyzval k hlbokkej obnove kresťanského života. Z čítania Pallottiho rukopisu vyplýva, že návrhy na obnovu kléru, ktoré obsahuje, sú plne v súlade s obnovou, ktorú pápež presadzoval pri príležitosti jubilejného roka.

Práve preto J. Hettenkofer tvrdí, že Pallottiho text bol napísaný pri príležitosti jubilejného roka 1825. Vo svojom príspevku o vzťahu svätca s Gašparom Del Bufalom a Bernardinom Fazzinim zdôrazňuje záležitosť, ktorá nás veľmi zaujíma. Poháňaný *dušou, ktorá sa páčila Bohu*, svätý Gašpar Del Bufalo požiadal svojho priateľa, monsignora Cristaldiho, aby oznámil Svätému Otcovi, že obnova sa musí začať od kléru. Mal už pripravené viaceré návrhy v texte s názvom *Klérus, kláštorné rehole a šľachta*. Cristaldi ho požiadal, aby mu ich odovzdal, a sľúbil, že ich prostredníctvom Monsignora Somagliu odovzdá Svätému Otcovi. Ten sa

ukázal otvorený daným návrhom, ale požiadal o ich podrobnejšie rozpracovanie. Svätý Gašpar Del Bufalo sa potom obrátil na Vincenta a požiadal ho, aby vypracoval presný a kompletný text, „hodný akéhokoľvek sekretára Svätých kongregácií“. Vincent rád vyhovel prosbe svojho priateľa. Podľa interpretácie Hettenkofera je text, ktorý Pallotti vypracoval na žiadosť svätého Gašpara Del Bufala, práve rukopis, ktorý analyzujem: *Vari punti di riforma pel Clero (Rôzne body pre obnovu duchovenstva)*.

V uvedenom texte sa odporúča stanoviť presnejšie pravidlá, vymenovať prefektov, horlivo podporovať u študentov duchovný život a štúdium teológie, vylúčiť tých, ktorí nie sú napravitel'ni, a podporovať všetko, čo prispieva k formácii dokonalých služobníkov Kristových. Osobitnú pozornosť treba venovať študentom, ktorí nie sú v seminári, pretože sú vystavení väčším nebezpečenstvám. Biskupi musia byť opatrní pri udeľovaní kňazského svätenia, podľa príkazu svätého Pavla: „Neponáhľaj sa s kladením rúk na niekoho“ (1 Tim 5,22), aby sa nedalo povedať: „Rozmnožil si ľud, ale nezvýšil si radosť“ (Iz 9,2).

Pokiaľ ide o kňazov, spovedníci musia byť dobre pripravení, viesť svätý život a obnovovať svoju formáciu. Kazatelia sa musia vyznačovať doktrínou a morálnou integritou. Musia kázať pôstne kázne v čase vhodnom pre ľudí a vyhýbať sa zbytočným návštevám u laikov. Akýkoľvek spôsob kázania, ktorý „málo osvecuje myseľ a nikdy nezapáli srdce“, musí byť zakázaný. Ľuďom sa odporúčajú každoročné duchovné cvičenia.

Pastierom pripomíname slová proroka Ezechiela, ktorý hovorí: „Ak poviem bezbožnému: Zomrieš! a ty ho nevaruješ a nehovoriš, aby bezbožný upustil od svojho bezbožného správania a žil, on, bezbožný, zomrie pre svoju nepravosť, ale za jeho smrť budem žiadať od teba zodpovednosť“ (Ez 3, 18). Od svätosti, vedomostí a bdelosti pastierov závisí do veľkej miery mier kresťanstva a večná spása duše. Preto je potrebné vychovávať študentov v pastorálnej teológii. Farské miesta sa majú prideliť len kňazom, ktorí sa vyznačujú múdrosťou, vedomosťami a príkladným spôsobom života. Farári musia dôslednejšie dodržiavať povinnosť kázať v nedeľu a sviatky a kázať o Kristovi. Okrem toho sa im osobitne odporúča pastorácia chorých. Predovšetkým biskupi sa musia snažiť odstrániť škandály, ktoré narastajú; v dnešnej dobe sme dospeli do bodu, keď „sa prihliada na zločiny“. Tento problém musia biskupi prerokovať so svojimi kňazmi počas diecéznych synod. Nakoniec sa odporúča dôstojne plniť kňazské povinnosti voči zosnulým (zhrnutie textu, pozri *OOCC V*, s. 544-557).

Porovnaním textu Vincenta Pallottiho a listu pápeža Leva XII. z 25. decembra 1825, *Exultabat spiritus Noster*, o zavedení jubilea na katolícky svet možno konštatovať prítomnosť rovnakých tém. Podľa pátra Františka Bogdana nie je vylúčené, že pápež poznal Pallottiho text a zohľadnil niektoré z jeho návrhov. Aj Jozef Frank zdôrazňuje, že Pallottiho myšlienky boli pápežovi blízke a mali posilniť jeho vôľu k reformám.

Na záver je potrebné zdôrazniť, že Pallottiho rukopis s názvom *Vari punti di riforma pel Clero* (Rôzne body reformy pre duchovenstvo) súvisí skôr s rozšírením pápežových jubilejných návrhov ako s ich prípravou.

Preložil: Vladimír Peklanský SAC